

Govor visokog predstavnika Valentina Inzka pred Vijećem sigurnosti UN-a

Vrijedi izgovorena riječ.

Gospodine predsjedatelju, vaše ekscelencije, dame i gospodo,

Hvala vam što ste mi dali priliku da prezentiram svoje sedmo izvješće na dužnosti visokog predstavnika i ukupno 41. izvješće visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu.

Ovi dani su posebni za Bosnu i Hercegovinu jer će ova zemlja 22. svibnja obilježiti 20. obljetnicu prijema u članstvo Ujedinjenih naroda, zajedno sa Hrvatskom i Slovenijom.

Ali ovi dani su posebni i za moju zemlju, Austriju, jer je ona predsjedala Vijećem sigurnosti tog svibnja prije točno 20 godina.

Tadašnji austrijski veleposlanik dr. Peter Hohenfellner, koji je predsjedao Vijećem sigurnosti, 20. svibnja 1992. godine predložio je ovom tijelu usvajanje odluke kojom se preporučuje Generalnoj skupštini da se Bosna i Hercegovina primi u članstvo Ujedinjenih naroda.

Na istom zasjedanju, Vijeće sigurnosti UN-a jednoglasno je usvojilo Rezoluciju br. 755 (1992), kojom je podržalo ovu preporuku.

Predsjedatelj Vijeća sigurnosti, dr. Peter Hohenfellner, tada je dalekovidno primijetio da su "sve članice Vijeća uvjerene da će Bosna i Hercegovina dati značajan doprinos radu ove organizacije".

Na temelju ove povijesne preporuke, Bosna i Hercegovina je

prije 20 godina, 22. svibnja 1992. godine, bez glasovanja, primljena u članstvo UN-a Rezolucijom br. 46/237 Generalne skupštine UN-a.

Htio bih iskoristiti ovu priliku da iz sveg srca čestitam Bosni i Hercegovini, i jako mi je drago da – kao što je i predviđeno prije 20 godina – Bosna i Hercegovina doista daje značajan doprinos radu ove organizacije, a nedavno i uspješno izvršenim mandatom nestalne članice Vijeća sigurnosti.

Također želim iskoristiti ovu priliku da čestitam Hrvatskoj i Sloveniji ovaj događaj. U Sloveniji se datum prijema u UN čak obilježava kao “dan slovenačke diplomacije.”

Ovakve obljetnice su vrijeme za razmišljanje. Osvrćući se unatrag, nitko ne može sporiti da je Bosna i Hercegovina otišla daleko. Ali ne možemo ni sporiti da je pred ovom zemljom još dug put prije nego posao bude okončan.

Istodobno, jako mi je drago što mogu izvijestiti da je 2012. godina počela dobro, sa znacima pozitivnih promjena u zemlji.

Dopustite mi da vas izvijestim o najznačajnijim pozitivnim dešavanjima u posljednjih nekoliko mjeseci, dešavanjima za koja vjerujem da nude stvarnu nadu da 2012. može biti dobra godina za Bosnu i Hercegovinu.

Desetog veljače – više od 16 mjeseci nakon izbora – konačno je imenovana državna vlada, sa predsjedateljem iz reda Hrvata. Vlada se temelji na koaliciji šest najjačih stranaka.

Bio sam osobito zadovoljan tim ishodom jer sam dosljedno i stalno inzistirao da se ispoštuje načelo rotiranja predstavnika različitih nacionalnosti na dužnosti državnog premijera između mandata. Shodno tome, sada imamo premijera koji je iz hrvatskog konstitutivnog naroda. I uzgred, on je odlično započeo svoj mandat. Da vlasti ovoga puta nisu ispoštovale načelo rotacije, bilo bi jako teško ponovno uspostaviti ovu proceduru koja je vrlo važna za Bosnu i

Hercegovinu.

Nadalje, jednako dosljedno i kontinuirano sam zagovarao da šest stranaka koje čine Vijeće ministara – imajući u vidu potporu koju su dobili na izborima – snose najveću odgovornost za formiranje vlade i napredak zemlje. Apelirao sam na stranke da to učine, ali sam im jednako tako dao do znanja da je do njih da formiraju vladu i da međunarodna zajednica neće intervenirati.

Formiranju vlade je prethodilo usvajanje dva zakona na državnoj razini koja su dugo čekala na usvajanje – Zakona o državnoj pomoći i Zakona o popisu stanovništva, od kojih su oba važna za proces pridruživanja EU.

Zatim su, devetog ožujka, lideri šest vodećih stranaka postigli dogovor o dva pitanja koja su utvrđena kao preduvjeti za zatvaranje mog ureda, a to su pitanje vlasništva i korištenja vojne imovine, te šire pitanje vlasništva i korištenja državne imovine. Općenito, dogovor stranačkih lidera od devetog ožujka je pozitivan korak i nudi stvarnu nadu da će doći do napretka.

Što je najvažnije, napredak u svezi sa pitanjem vojne imovine pomogao bi u stvaranju pravih uvjeta za puno sudjelovanje Bosne i Hercegovine u Akcijskom planu za članstvo u NATO-u (*Membership Action Plan* – MAP) – korak koji uvijek dosljedno i snažno podržavam. Nadam se da ćemo u sljedećih nekoliko dana čuti dobre vijesti sa summita u Chicagu. Bio bi to pravi poticaj za Bosnu i Hercegovinu i signal ovoj zemlji da je napredak na euro-atlantskom putu moguć.

Naravno, kriterij za to je provedba. Ono što sad treba pokazati jest djelovanje državne i entitetskih vlada u smislu provedbe dogovora koji su postigli.

Također, osim napretka u svezi sa vojnom i državnom imovinom, Upravni odbor Vijeća za provedbu mira trenutačno razgovara o budućnosti režima međunarodne supervizije u Distriktu Brčko.

Ovo pitanje je još jedno od pet ciljeva i dva uvjeta koji su postavljeni za zatvaranje OHR-a.

Moj ured će ohrabrivati i podržavati lokalne organe vlasti da postignu napredak, ali ja neću raditi umjesto njih. Ta vremena su prošla. Napredak mogu ostvariti jedino domaće institucije.

To se također odnosi i na provedbu presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu Sejdić-Finci kojom se od Bosne i Hercegovine traži da izmijeni način izbora članova njezinog Predsjedništva i zastupnika u Domu naroda. Napredak u svezi s ovim pitanjem je bitan za put Bosne i Hercegovine ka Europskoj uniji, ali je prije svega bitan sam od sebe i sam po sebi jer su pitanja ljudskih prava i vladavine prava iznimno značajna. Dozvolite mi da iskoristim ovu priliku da još jednom pozovem lidere da poduzmu dodatne napore i postignu dogovor.

Svi ovi pozitivni pomaci koje sam upravo nabrojao su rezultat činjenice da se političari napokon sastaju i međusobno razgovaraju.

Tako jednostavno, a ipak je to sve do sada bilo tako nedostižno.

Istodobno, Bosna i Hercegovina i dalje ima koristi od pozitivne klime u regionu, kojoj su u velikoj mjeri doprinijeli predsjednik Republike Hrvatske Josipović i ministrica vanjskih poslova Pusić, kao i predsjednik Republike Srbije, Tadić. Uloga Crne Gore u ovom poboljšanom regionalnom okruženju je također bila iznimno konstruktivna.

Tako da sada prvi put nakon dužeg vremena u Bosni i Hercegovini imamo politički proces utemeljen na dijalogu i spremnosti na kompromis. Ovo vraćanje političkom dijalogu, pregovaranju i postizanju kompromisa, do čega je trebalo doći daleko ranije, jako je dobra vijest. Ukoliko se ovaj trend bude nastavio i razvijao, ukoliko bosanskohercegovački lideri ispune obveze koje su preuzeli, onda bi 2012. godina doista mogla biti prijelomna godina na putu ka integraciji u euro-

atlantske institucije. U svakom slučaju, ova godina je započela kao godina koja iznimno obećava.

Istodobno, obzirom na moj mandat, također moram i zvanično spomenuti dešavanja koja su manje dobrodošla.

Paralelno s ovom pozitivnom dinamikom, i dalje imamo prisutnu paralelnu dinamiku političkih programa koji pozivaju na podjelu, kao što je to bio slučaj i u proteklih šest godina. Tijekom perioda na koji se odnosi ovo izvješće, imali smo nekoliko problematičnih izazova uperenih protiv Daytonskog mirovnog sporazuma i teritorijalnog integriteta BiH, uključivši i niz izjava kojima se dovodila u pitanje državotvornost Bosne i Hercegovine. Relevantne citate i detalje u svezi sa ovim dešavanjem možete naći u mom izvješću.

Ovo su aspekti inače pozitivne političke situacije u Bosni i Hercegovini koji nisu dobrodošli, no moramo ih imati na umu. Uzimajući u obzir svoj mandat, ovakve izazove moram shvatati ozbiljno.

Još jedno pitanje koje pomno pratim je pitanje državnog proračuna. Državni proračun za 2011. godinu je usvojen tek 2012. godine, a još uvijek čekamo usvajanje proračuna za 2012. godinu, te globalnog fiskalnog okvira za period 2012.-2014. Proračun za 2012. godinu je sada prošao prvo čitanje u Zastupničkom domu BiH. Srdačno pozdravljam ovaj korak, te se nadam da će parlament brzo završiti svoj posao kako bismo konačno imali proračun na državnoj razini. Ostaje da se vidi kako će proračun, koji je manji od zadnjeg proračuna usvojenog u redovnoj proceduri za 2010. godinu, utjecati na funkcioniranje državnih institucija. Ipak se nadamo da će proračun biti odgovarajući za osnovne funkcije države, uključivši i one koje su relevantne za perspektivu zemlje u EU i NATO-u.

Godina 2012. je izborna godina, što sobom nosi posebne

izazove. Vodi se žestoka diskusija po pitanju izbornih pravila za Mostar i Srebrenicu i to može značajno utjecati na tijek izborne kampanje. Oba mjesta su posebna i zahtijevaju našu stalnu pozornost. Moj ured će sigurno načiniti dodatne napore tijekom 2012. godine kako bi pomogao objema zajednicama da postignu napredak u interesu građana koji tamo žive, te dao doprinos stvaranju okruženja koje će omogućiti samoodrživu koegzistenciju brojnim budućim generacijama.

Ukazivanjem na ove poteškoće i izazove ne želim umanjiti vrlo stvarne i dugo očekivane signale pozitivnog političkog napretka koje, kako se čini, sobom nosi dinamika europskih integracija. Istodobno želim podsjetiti da je BiH vrlo specifična zemlja čija je nedavna prošlost bila puna nemilih događaja. Potreban je poseban i pažljivo definiran pristup. To je nešto što ne smijemo ignorirati dok gledamo u budućnost.

Kako je Ustav Bosne i Hercegovine napisan kao dio Mirovnog sporazuma, čimbenik Dayton a će u nekom obliku uvijek biti prisutan u Bosni i Hercegovini. Međutim, od suštinskog je značenja da se nastavi stalno i sustavno jačanje čimbenika EU pošto euro-atlantska budućnost jest budućnost Bosne i Hercegovine, i to njezina jedina budućnost. Nema potrebe da kažem da je to put koji ima moje puno poštivanje i bezrezervnu potporu.

Nadam se da će činjenica koliko je daleko odmakla tijekom posljednjih dvadeset godina dati snagu zemlji, te da će ova realnost inspirirati političke lidere da ispune svoje odgovornosti prema građanima i – usudujem se to kazati – prema međunarodnoj zajednici.

Imajući u vidu koliko je međunarodna zajednica investirala u BiH tijekom ovih godina, više je nego prirodno da imamo očekivanja od političkih lidera i vlasti u Bosni i Hercegovini. U posljednjih šest mjeseci su dokazali da mogu postići napredak – sada očekujemo i trebamo vidjeti više od toga.

Predsjedatelju, ekscelencije, dame i gospodo, dozvolite mi zaključiti svoje izlaganje tako što ću istaknuti tri stvari.

1. Posljednja dešavanja daju nadu u istinski napredak, ali još uvijek je jako rano. Želimo vidjeti mnogo više u smislu konkretnih rezultata i vjerujem da će tako i biti. 2012. može biti prijelomna godina za BiH u njezinim nastojanjima da ostvari napredak ka punim euro-atlantskim integracijama. Članstvo u NATO-u i EU dva su dijela jedinstvenog puta Bosne i Hercegovine. Oni se nadopunjuju i u potpunosti podržavam oba.

2. Ne možemo ignorirati činjenicu da i dalje ima izazova uperenih protiv Mirovnog sporazuma. Moramo osigurati da smo adekvatno opremljeni da se suočimo sa takvim izazovima. Na taj način također ćemo podržati napore onih snaga u zemlji koje žele ići naprijed i približiti se euro-atlantskim integracijama.

3. Naše jedinstvo je naša snaga – jedinstvo međunarodne zajednice. Bosna i Hercegovina može biti uzor, primjer kako međunarodna zajednica uspješno surađuje i govori jednim glasom. Na terenu u Sarajevu ovo je već ostvareno. Peter Sorensen, novi posebni predstavnik EU, imao je fantastičan početak u Bosni i Hercegovini. Trebamo mu dati našu punu potporu. On i ja, kao i naši uredi, vrlo dobro surađujemo. Spreman sam i dalje surađivati sa njim i svim drugim akterima, uključivši Vijeće sigurnosti UN-a, zato što čvrsto vjerujem da ćemo uspjeti sve dok smo ujedinjeni.

Mnogo toga smo postigli u proteklih dvadeset godina i uložili smo ogromne količine energije i resursa. Moramo osigurati da i dalje ostanemo opredijeljeni i da uspješno dovršimo našu misiju u Bosni i Hercegovini. To se može postići. To se može uraditi.

Hvala.